

tensificat fins a 'matar-les' o 'tallar (les bardisses)': probablement resultat d'un encreuament d'estès amb ajaçat, ajaçar (de jaç, JEURE). □ 1.ª doc.: c. 1880; *estassada*, 1868.

Es un mot del català oriental, principalment o únicament, i el recollí, i no el recollí altre lexicògraf fins al DAG: ¹ «*estassar* (PnaVic): estendre en terra, matar: *en van estassar uns quants* (Figueres); tallar bardisses o altres plantes consemblants, segar l'herba», «*estassada*: tallada; netejada d'herba: *quina estassada n'has feta!*», «*estassador*: instrument tallant que usen els boscaters», «*estassa-barders* (Camprodon), mena de podall gros amb mànec, llarg d'uns quatre pams, que serveix per a tallar bardisses». El mot m'és familiar des de xicot, de l'ús del Maresme i Montnegre orientals; i almenys *estassat* té força extensió des d'allí, no sols al NE., sinó fins cap a ponent (potser *estassat* no ha estat del tot estrany a l'ús barceloní, per bé que a mi em ve més de la meua família i vida forana). En tot cas certifico que són usualíssims i no solament del NE. els exemples que cita *AlcM*: «som estat tres mesos *estassat* al llit», «els mossos d'esquadra van disparar i van *estassar* alguns dels lladres» i que pertany a l'ús general la frase de Pous i Pagès «quedava *estassat* de boca terrosa».

Amb l'aplicació vegetal hi ha bona il·lustració literària (veg. les cites de VCatalà i PBertrana en *AlcM*), particularment del substantiu abstracte *estassada*, que ja va usar Verdguer en una bella prosa juvenívola datable de 1868: «una dotzena de minyons menant cada un lo seu rem, darrera el davant --- anavan despullant-la de sas grogas xcixas, ajahent-las a grossas *estessadas*» (*Escrips Inèdits*, Casac., 1958, volum I, narració II, p. 121). Dels anys 1889-91 són les faules i passatemps de Saisset, on es refereix sempre a matança de bestioles i animals: «la pesta --- als animals feia la guerra --- Lo lio(u)n, espantat de la gran *estassada*, / que'l més terrible dels flagells / feia, dels joves i dels vells, / de tot los animals convoca una assemblejada / ---» (*Passatemps*, 6; *Catal. del Ross.*, 233), «Hi havia un gat / que feia an tot los rats una caça terrible / --- / tots hi passaven, tots, hasta los rats bufots! / No, mireu, teniu pas idea / de les *estassades* qu'en feia / ---» (*Fables*; *Catal. del Ross.*, 209) (i la ja citada en *AlcM*, *ibid.*, p. 197).

Però *estassar* s'aplica abans que tot a la vegetació, i així l'usà Ruyra a *La Parada*, explicant-lo en el glossari que hi posa: «tallar i ajaure la bosquina» (*O. C.*, 379b). En el Montnegre oriental ho he sentit en boca dels bosquerols, que l'usaven junt amb *estrapar*, però pels casos observats es notava que aplicaven aquest més aviat quan es tractava de l'operació més radical, en què arrencaven i tot, o bé socarraven, el matissar.

A la vall de Finestres, cap a Sant Aniol, preguntant a homes trobats a muntanya què feien, em contestaren «*estàssem*» i per algunes explicacions també vaig entendre que era només una part de l'operació a què sotmetien la forra espessa d'aquella boscosa vall, la d'abatir, mig atuir o destruir i ajeure l'herbam, sense encara arrencar-lo ni cremar-lo (1967); així el Cost-

Manc.: «esmatassar», aclarit aquest com «no arrencar, tallar amb dall i res més» (I, 128). El P. Serra, amb referència a La Bisbal d'Emp., abraça les dues accs. fonamentals «estirar, ajaçar» i «segar (l'herba d'un marge en un rec)» (*AORBB* v, 1932, 23). En tot cas es pot puntualitzar bé que el present és *estàs* amb *à* (enlloc amb *e*); i el compost *estassa-barders*, que ja ens dóna el DAG. i jo també he sentit, es pronuncia amb *a* neta: *estàsəbərdəs*.

Si, de més a més, tenim present que la forma més usada és *estassat*, i quan es tracta de gent o bèsties, l'etimologia per encreuament d'estès amb ajaçat resulta evident; des d'*estassat* s'ha propagat l'ús a *estassada* f., i a totes les formes del verb *estassar*.²

DERIV.: *Estassador* (veg. supra i): «semblant --- les hassanyes del *buen Cid*, quan segava moros, igual que els *estassadors* de la muntanya la daurada xeixa», *MVayreda* (*Carlinada* VI, p. 94). *Estassadures*. *Estassat* m. (? , *AlcM*). *Estassejar* Conflent. *Estassois* (StJ-Abad., *AlcM*), on potser entra en joc alguna altra contaminació, cf. ross. *mosollut* (*AlcM*), *mosoia* (DAG).

¹ Vogel declara haver-lo tret d'una lectura dels proadors recents que ell freqüentava (VCatalà, Bertrana, Pous i Pagès sobretot). — ² Ja va dir alguna cosa així Moll en anotar l'observació de 1932 de Serra; després va espatllar-ho en *AlcM*, amb un *EXTENSARE tan arbitrari com impossible fonèticament: salta a la vista que això, si hagués existit, no hauria pogut donar més que una forma catalana amb -s sonora i amb present **estéza*. No té res a veure amb el nostre mot una forma *estassament* que només figura en el ms. tardà B de les *VidesR* (f° 66v2, i cf. el gloss.) que significa 'habitació, cambra, estança', introduït per aquest copista en lloc de *mansionum* de l'original llatí i «casamens» del ms. antic P. Podria tractar-se en part de mala lectura de *casamens* amb confusió de l'article, i orientada per la influència d'estança, sobretot a causa de la tendència occitana a reduir els mots com *pensar* a *peasar*. En canvi potser hi ha relació amb un mot *estazar* «hacer trizas a un cerdo» i *estazador* «jifero», registrats en el parlar castellà, quasi lleonès, de Cuéllar (*BRÆ* xxxi, 155): formació paralela amb els mateixos contraïents o amb algun altre parònim?

Estat, *estatge*, *estatger*, V. *estar* *Estatgí(m)*, V. *estalzí* *Estàtic*, *estàtica*, V. *estar* + *Estatja*, *estatjant*, *estatjar*, *estatoscopi*, *estàtua*, *estatural*, *estatuari*, -*ària*, *estatur*, *estatura*, *estatur*, *estaturari*, V. *estar* *Estatxa*, *estatza*, V. *estaca* *Estavellar*, V. *tavella*

ESTEARINA, derivat savi del gr. *στῆρα*, *στῆρατος*, 'sèu'. □ 1.ª doc.: 1868, *SLiCosta*.

DERIV.: *Esteàric*. *Estearat*. *Esteatita* [id., 1868].

CPT.: *Esteatocele*. *Esteatoma*. *Esteatopigia* (amb *πυγή* 'natja').

Estebeig, V. *atzabó* i *estabor* *Estebejar*, *estebiar*, V. *tebi*